

DETECTIE EN BEHANDELING VAN SUÏCIDAAL GEDRAG

DE ONTWIKKELING VAN EEN MULTIDISCIPLINAIRE RICHTLIJN

Saskia Aerts en Eva Dumon

Studiedag VVP

10 november 2015

Programma

- Introductie
- Ontwikkeling en planning richtlijn
- Inhoud richtlijn
- Mogelijke formats
- Vragen

VLESP?

- Partnerorganisatie Vlaamse Overheid
- Samenwerkingsverband
 - Eenheid voor Zelfmoordonderzoek, UGent
 - Centrum ter Preventie van Zelfdoding
- 4 Resultaatsgebieden
 - Info en advies over suïcidepreventie
 - Methodiekontwikkeling
 - Implementatie van methodieken
 - Coördinatie VAS II

KADER:

VLAAMS ACTIEPLAN
SUICIDEPREVENTIE 2012-2020

5 strategieën

1. Geestelijke gezondheidsbevordering

2. Laagdrempelige telefonische en online hulp

3. Bevorderen van deskundigheid en netwerkvorming bij intermediairs

4. Strategieën voor specifieke risicogroepen

5. Ontwikkeling en implementatie van aanbevelingen en hulpmiddelen voor de preventie van suïcide

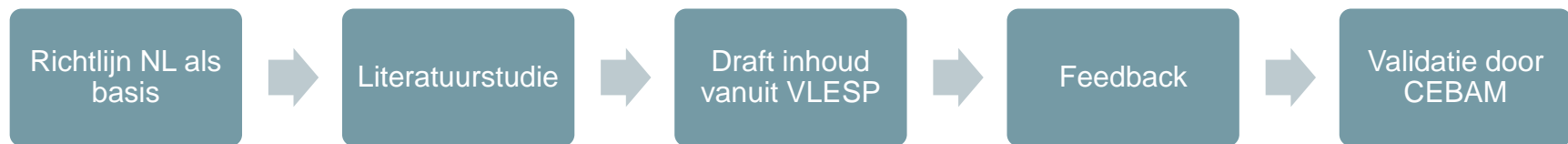
ONTWIKKELING EN PLANNING RICHTLIJN

Doelstelling en doelgroep

> KLINISCHE VRAAG

Hoe detecteer je, als **hulpverlener binnen de gezondheidszorg in Vlaanderen**, suïcidaliteit bij patiënten en welke evidence based **behandelvormen** zijn er voorhanden om het suïciderisico te verlagen?

Ontwikkeling

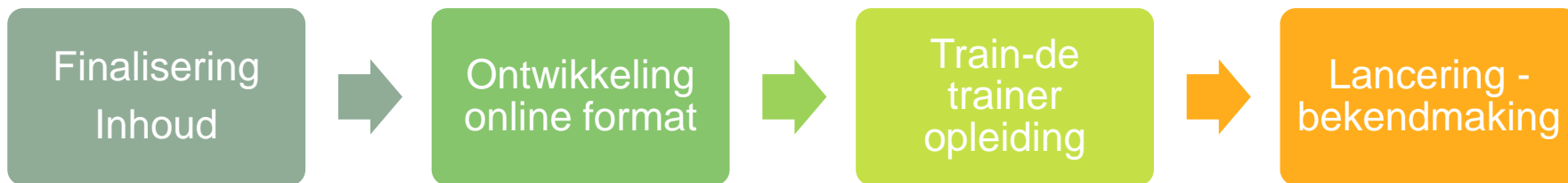

Betrokken partners

Andere: Zorginspectie, Psychologencommissie,...

Planning

INHOUD RICHTLIJN

Inhoud

DEEL 1: Inleiding

DEEL 2: Detectie

DEEL 3: Behandeling

DEEL 4: Na een poging

DEEL 5: Na een suïcide

DEEL 6: Suïcidepreventiebeleid

Bijlages

- Methodologie
- Gezondheidszorgwetgeving
- Implementatieplan

DEEL 1: Inleiding

- Doelstelling en doelgroep
- Visie op suïcidaal gedrag
 - Definities
 - Verklarende modellen
 - Het suïcidale proces
- Basisprincipes bij omgaan met suïcidale personen
 - Contact maken
 - Zorg voor veiligheid
 - Betrekken van naasten
 - Continuïteit van zorg

DEEL 2: Detectie

Signalen herkennen
en bespreken

Acuut risico
inschatten

Suïcidaal gedrag
onderzoeken

Risicobepaling en
behandelplan

Is uw patiënt suïcidaal?

Suïcide is één van de meest voorkomende doodsoorzaken bij de Vlaamse bevolking tussen 20 en 54 jaar en komt zowel bij vrouwen als bij mannen op relatief jonge leeftijd voor. 1/3 van de mensen die een suïcidepoging onderneemt, contacteert een hulpverlener, maar brengt hem/haar niet op de hoogte van zijn/haar suïcidegedachten. Stel daarom vragen – Red een leven.

Signalen die wijzen op een acuut suïciderisico

- ❖ Praten over suïcide
- ❖ Zoeken naar methodes
- ❖ Doelloosheid
- ❖ Angst of onrust
- ❖ Slapeloosheid
- ❖ Alcohol- en/of drugsmisbruik
- ❖ Hopeloosheid
- ❖ Zich terugtrekken, isoleren
- ❖ Woede
- ❖ Roekeloos gedrag
- ❖ Stemningswisselingen
- ❖ Gedragsverandering

Andere belangrijke risicofactoren

- ❖ Een eerdere suïcidepoging vergroot het risico op een volgende poging en op suïcide. Meerdere voorgaande pogingen vormen de belangrijkste voorspeller van suïcide.
- ❖ **Negatieve levensgebeurtenissen** die leiden tot vernedering, schaamte of hopeloosheid, vergroten het risico op suïcide. Zoals bv. de beëindiging van een relatie, overlijden van een dierbare (al dan niet door suïcide), de huidige of verwachte financiële of gezondheidstoestand.
- ❖ **Middelen (zoals vuurwapens of medicatie)** die direct toegankelijk zijn in een acute risicosituatie vergroten de kans op suïcide. Win informatie in en contacteer indien nodig de behandelende (huis)arts.

Bevraag uw patiënt wanneer je signalen ziet of vermoedens hebt van een acuut suïciderisico – ongeacht de hoofdklacht!

1. Denk je wel eens aan de dood of aan dood gaan?
2. Heb je ooit de gedachte gehad dat je leven niet de moeite waard was?
3. Denk je er wel eens aan om een einde aan je leven te maken?
4. Heb je ooit een suïcidepoging ondernomen?
5. Denk je er op dit moment aan om een einde aan je leven te maken?
6. Wat zorgt ervoor dat je je leven wil beëindigen en wat zorgt ervoor dat je wil blijven leven?
7. Hoe heb je het tot nu toe volgehouden?

Deze vragen vormen een effectieve methode om suïcidale gedachten en eerdere suïcidepogingen bespreekbaar te maken. Gebruik hiervoor tevens het instrument voor eerste Psychosociale Evaluatie en Opvang van suïcidepogers (PEO).

Ondersteuning nodig? Raadpleeg
zelfmoord1813.be/hulpverlening

of contacteer een CGG-SP suïcidepreventiewerker of Advies Suïcidepreventie voor Huisartsen en Andere hulpverleners (ASPHA) voor meer informatie.

DEEL 3: Behandeling

- Somatische, psychiatrische en psychosociale interventies
- Therapietrouw als knelpunt
- Non-suïcidecontract
- Signalerings- of veiligheidsplan

Behandeling

- Medicamenteuze en biologische interventies
 - Vb: antidepressiva, anxiolytica, ECT, antipsychotica, lithium
- Psychotherapeutische interventies
 - Vb: dialectische gedragstherapie
- Verpleegkundige interventies
 - Belang van training, supervisie, intervisie
 - Bieden van hoop en bespreken van kwaliteit van leven
- Chronisch suïcidaal gedrag

Nieuwe behandelvormen en tools

- MBCT
- Toekomstgerichte training
- Online Zelfhulp

**Think
Life.** Een online
zelfhulp cursus
'omgaan met
zelfmoordgedachten'

Een initiatief van Zelfmoord1813

Twee onderzoeksgroepen

Bij registratie voor dit onderzoek word je willekeurig ingedeeld in een **cursusgroep** óf een **controle-groep**.

Vertrouwelijkheid

Jouw persoonsgegevens worden **vertrouwelijk** verwerkt en bewaard op een beveiligd netwerk, enkel toegankelijk voor de onderzoekers.

Zes lessen

De cursus is opgebouwd uit zes lessen die je **zelfstandig** kan doorlopen. Elke les is opgedeeld in:

- een stuk theorie
- een weekopdracht
- een aantal oefeningen
- keuzeoefeningen.

Vragenlijsten

Om na te gaan of de cursus effectief is, zal je op verschillende momenten tijdens de studie via mail gevraagd worden om een **vragenlijst** in te vullen.

BackUp

www.zelfmoord1813.be/backup

Verzamel belangrijke contactpersonen onder **mijn BackUps**: een vriend, familielid, hulpverlener.

Jouw **Safety Plan** helpt je om in 6 stappen een crisis te overbruggen. Vul hem in op momenten dat het beter gaat, zodat je in een crisis weet wat te doen.

Maak **BackUp kaarten** van activiteiten die je kunt ondernemen om zelf rustiger te worden op moeilijke momenten.

Help iemand anders er terug bovenop door iemands **BackUp te zijn**.

Vul je **BackUp Box** met foto's, muziek, quote's en afspraken in de toekomst om naar uit te kijken.

Gratis en 100% vertrouwelijk. Gegevens worden enkel lokaal op het apparaat opgeslagen.

Deze app is geen vervanging van professionele hulpverlening. Indien je aan zelfdoding denkt, raden we je sterk aan om contact op te nemen met een professionele hulpverlener.

DEEL 4: Na een poging

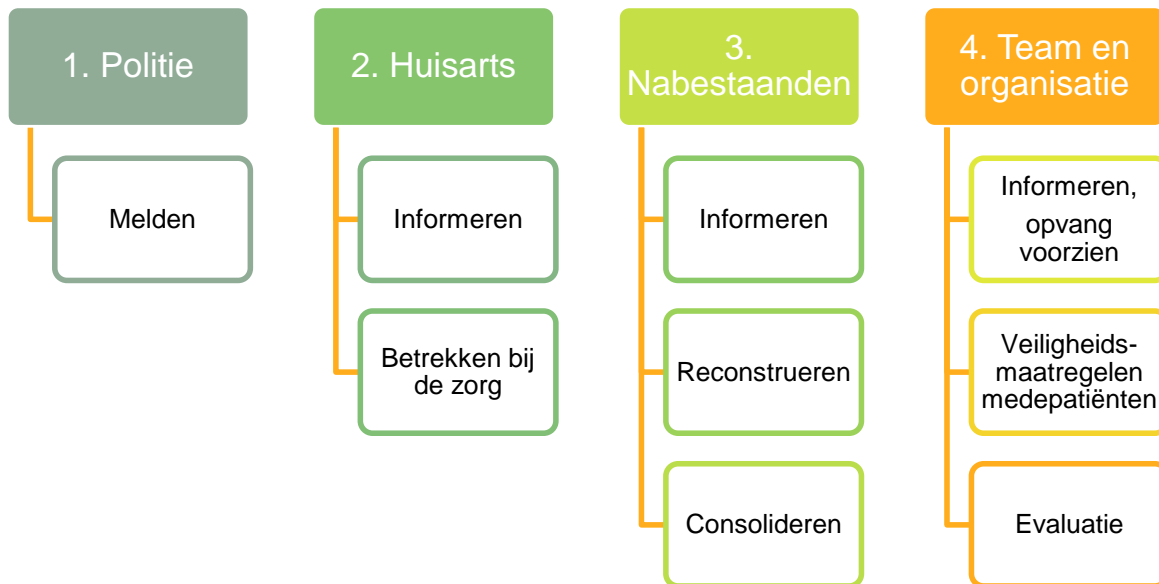
- Belang van opvang en evaluatie
- Zorgpad
- Stappenplan

- IPEO en KIPEO

DEEL 5: Na een suïcide

- Stappenplan

DEEL 5: Na een suïcide

- Het rouwproces van nabestaanden en mogelijke interventies
 - Het rouwproces van nabestaanden
 - Nabestaanden als risicogroep
 - Effect van rouwinterventies
- De hulpverlener als nabestaande
 - Kans
 - Impact
 - Aanbevelingen

DEEL 6: Suïcidepreventiebeleid

Gedeelde
visie

Opvang en
zorg

Training

Suïcideveilig
maken

Registratie
en evaluatie

IMPLEMENTATIE RICHTLIJN

ggzacademy

e-learning van en voor zorgprofessionals

BackUp

zelfmoord1813.be
voor info en hulp

1813
zelfmoord

E-learning website: opzet

- Op maat: rekening houdend met diversiteit doelgroep
- Laagdrempelig
- Visueel:
 - Infografieken
 - Animatiefilmpjes
 - Video's: experten aan het woord, getuigenissen, do's en dont's
 - Stappenplannen - flowcharts
- Ingebouwde test (> accreditering)

E-learning website: content

4 BASISPRINCIPES

- Contact maken > video (do's en don'ts)
- Veiligheid
- Betrekken van naasten
- Continuïteit van zorg

5 KLINISCHE VRAGEN

- Hoe suïcidaal gedrag herkennen en bevragen? > animatie
- Hoe suïcidale patiënten behandelen? > infografiek, safety plan
- Wat na een suïcidepoging van een patiënt? > video (k)ipeo, stappenplan
- Wat na een suïcide van een patiënt? > stappenplan
- Hoe een suïcidepreventiebeleid opmaken? > checklists

LINK NAAR FEITEN EN CIJFERS

- Cijfers > infografiek
- Verklarend model > animatie
- Het suïcidaal proces > animatie

E-learning website: vorm

- Integratie in

zelfmoord1813.be
voor info en hulp

1813
zelfmoord

www.zelfmoord1813.be/hulpverlening

Bekendmaking en implementatie

- Lancering en bekendmaking e-learning website
 - Persbericht
 - Studiedag
 - Beroepsverenigingen en partners
- PDF versie in richtlijndatabases
- Train-de-trainer opleiding
- Updates en uitdieping

Tot slot

- Vragen?
- eva.dumon@ugent.be
saskia.aerts@preventiezelfdoding.be
- Schrijf je in op onze [nieuwsbrieven](#)
- Volg ons: @vlesptweet